

## התעשייה בישראל בעשור האחרון



**אהוד אולמרט**  
מ"מ ראש הממשלה,  
שר האוצר  
ולשעבר שר התמ"ת

הפעילות הכלכלית הישראלית בעולם. התעשייה מהווה גורם עיקרי בהשגת צמיחה כלכלית בת-קיימא, בהיותה מרכיב משמעותי בסל היצוא הישראלי, ובאופן מיוחד – ענפי הטכנולוגיה העילית הישראלית, שהישגיה בעולם ידועים זה מכבר.

במהלך העשור האחרון, במרבית המדינות המפותחות, משקלה היחסי של התעשייה מכלל התוצר מצוי במגמת ירידה. ישראל הצליחה למתן מגמה זו הודות לגידול בענפי הטכנולוגיה העילית בעשור האחרון, שלהם משקל יחסי גבוה בכלל הפעילות התעשייתית. אמנם, שיעור המועסקים בתעשייה בכלל התעסוקה הצטמצם בעשור האחרון, אך בקרב ענפי התעשייה ניכרת מגמת גידול בשיעור המועסקים בתעשיות הטכנולוגיה העילית. יש להדגיש, כי ישראל שמה דגש על פיתוח של כוח אדם איכותי ועתיר ידע המשתלב בתעשיות המתקדמות ומהווה כוח תחרותי בשוק הגלובלי. היבט זה בא לידי ביטוי, בין השאר, בכך שישראל ממוקמת במקום ראשון בעולם בהוצאות מו"פ ביחס לתמ"ג. זאת ועוד, גם בענפי התעשייה המסורתית כגון: ענפי הכימיקלים, הפלסטיקה, הדפוס והמזון, מתעצמת מגמת ייצורם של מוצרים חדישים באמצעות טכנולוגיה מתקדמת הנסמכת על חידושים טכנולוגיים ועל כוח עבודה מיומן.

משרד התמ"ת פועל בשנים האחרונות באופן ממוקד כדי לסייע בהגברת הצמיחה התעשייתית באמצעות מגוון כלים, לרבות שיפור החוק לעידוד השקעות הון ויצירת מסלול תעסוקה. נוסף על החוק לעידוד המגזר העסקי בקליטת עובדים, פועל המשרד גם לעידוד פיתוחם ושיווקם של אזורי תעשייה הממוקמים בפריפריה; להמשך שמירה על כוחו של המדען הראשי כמוביל בעידוד הצמחת מוצרים טכנולוגיים מתקדמים; הגברת פעילות המטה לקידום השקעות; הרחבת הסכמי הסחר של ישראל; עידוד עסקים קטנים והכשרת כוח האדם הנדרש בהתאם לצורכי ענף התעשייה.

בהפנותנו את המבט לקראת תהליך השלום באזור ולנרמול היחסים עם שכנינו, אני מאמין שישראל תהווה מוקד של שיתופי פעולה תעשייתיים בין משקיעים מקומיים למשקיעים זרים, בסיוע הממשלה, שתפעל להרחבת תשתיות פיזיות ותשתיות הון אנושי, במטרה לסייע בהצמחתן של תעשיות מתקדמות.

אני מוצא לנכון להודות לעורכי הספר, שרה ומאיר אהרוני, ולכותבי המאמרים בו, שהשכילו למצוא את הדרך להציג באופן ברור וממוקד את התפתחות התעשייה, וכך תרמו להבנה יסודית של תהליכי ההתפתחות בתעשייה בעשור האחרון.

ממשלות ישראל לדורותיהן ראו ביצירת תנאים להעלאת רמת החיים ורווחת כלל תושבי המדינה, ובכלל זה הגברת התעסוקה האיכותית, מטרה מרכזית. אני רואה בצמיחה כלכלית, יציבה ובת קיימא תנאי הכרחי להשגת מטרה נעלה זו. ברם, הניסיון הבינלאומי מלמד, כי אין די בצמיחה כלכלית להבטיח את רווחת כל חלקי האוכלוסייה, וללא התווית מדיניות שתבטיח הן צמיחה כלכלית והן התחלקות פירותיה באופן שווה, לא יושגו היעדים ההכרחיים להמשך קיום חברה משגשגת ויציבה. יוצא אפוא, שמדיניות כזו נסמכת על שני עמודי תווך מרכזיים. הראשון הנו הנדבך העסקי, שחייב ליצור תנאים התחלתיים ולהציב כלי סיוע לעידוד ולקידום עסקים וחברות ולפעול למען צמיחה כלכלית תוך גידול בביקוש לעובדים. הנדבך השני הנו נדבך משלים והכרחי ונסמך על פיתוחה וקידומה של התעסוקה, תוך ראייה רחבה של התעסוקה הן כמובילת צמיחה והן כהכרח חברתי-כלכלי לקיומה של חברה בריאה.



מגמות בהתפתחות המשק מציבות את היצוא כאחד ממנופי הצמיחה המרכזיים. הניסיון של השנים האחרונות מלמד, כי לישראל יש טווח רחב של היצע בתחומי יצוא מגוונים, ובדרך זו היא יכולה להגדיל את משקל פעילותה בכלכלה הגלובלית. עם זאת, התחרות העולמית המתגברת מציבה סף גבוה לכניסת חברות ישראליות כגורם משמעותי בשוק הגלובלי, ולכן הדבר מחייב תמיכה וליווי ממשלתיים להסרת חסמים, לסלילת דרכים ונתיבים חדשים ולפיתוח רעיונות חדשניים, וזאת על מנת להגביר את